

D66 zegt vooruit te willen maar verklaart innovatie taboe

Door [Arnout Jaspers](#) - 11 maart 2023
Geplaatst in [Stikstof](#) - [Verkiezingen](#)

Met frisse tegenzin, en vooral uit plichtsbesef, neem ik in deze laatste week voor de Provinciale Statenverkiezingen kennis van de *one-liners* waarmee politieke partijen ons bestoken. Bedacht door het campagnebureau, vanuit de partijleiding verplicht gesteld, en door het partijkader uit te serveren in alle talkshows en interviews. Ik ga nu geen overzicht met de pretentie van objectiviteit geven, maar beperk me tot D66, de hoofdschuldige van deze stikstofcrisis.

Hun spindoctors proberen ons wijs te maken dat Nederland tot stilstand is gekomen omdat we niet al veel eerder met z'n allen D66 zijn zin gegeven hebben. Volgens D66 is de woningbouw buiten de steden volledig tot stilstand gekomen 'door stikstof'.

Vroegen interviewers ooit maar eens echt dóór! Dan zou blijken dat dit gaat over enkele grammen stikstof die door de bouw van een woonwijk in een Natura2000-gebied terecht kunnen komen, wat equivalent is aan twee of drie ganzen per hectare per jaar die daar overvliegen en iets laten vallen. En dat zou dan het verschil op leven en dood maken voor de natuur in zo'n gebied.

Twijfelen is beangstigend

Dit is een van de mantra's in het stikstofevangelie van de partij die pretendeert als enige het land weer in beweging te kunnen krijgen. Want zo langzamerhand begint er enig gezond verstand door de scheuren in de regeringscoalitie naar binnen te sijpelen. Weliswaar zijn VVD, CDA en de Christen Unie nog niet dermate van hun geloof gevallen dat ze twijfelen aan de heilige StikstofDoelen van D66, maar

D66 zegt vooruit te willen maar verklaart innovatie taboe

moet dat nou zo overhaast en onder dreiging van dwang?

Fractieleider Mirjam Bikker van de Christen Unie zei in een gesprek met Caroline van der Plas van BBB in *Nieuwsuur* dat ze niet getrouwd was met de datum 2030, het jaar waarin de totale stikstofuitstoot volgens D66 gehalveerd moet zijn en 74% van de Natura2000-gebieden onder de KDW moet zitten (de vermeende grens in de totale depositie waaronder stikstof geen schade meer kan aanrichten).

Maar ook Bikker kapte in dat gesprek een opmerking van Van der Plas over de wetenschappelijke onderbouwing van het stikstofbeleid resoluut af met 'Dit is niet het moment om twijfel te gaan zaaien'. Twifelen aan een evangelie is namelijk zeer beangstigend voor gelovigen.

Paul van Meenen prevelt de mantra na

Voor een oprechte geloofsworsteling kan ik in principe nog respect opbrengen. Dat kon ik niet voor de houding van Paul van Meenen, lijsttrekker voor D66 in de Eerste Kamer. Bij het tv-debat tussen die lijsttrekkers stond hij er bij als de karikatuur van de zelfingenomen boomer: minzaam glimlachend bij alles wat zijn opponenten inbrachten, en nergens echt op in gaan. Voor deze ouderling in de D66-kerk is het geloof in de StikstofDoelen onschokbaar.

Nog zo'n mantra uit dat stikstofevangelie, die Van Meenen plichtsgetrouw napreveelde: innovatie werkt niet. De landbouw heeft de afgelopen dertig jaar bij een stijgend aantal dieren de stikstofuitstoot met ruim 60 procent teruggebracht, door nieuwe technieken, beter voer, zuiniger bemesting en betere bedrijfsvoering, maar 'innovatie werkt niet' volgens D66.

Lely Sphere reduceert uitstoot met 77%

Als rechtvaardiging daarvoor geldt, dat een bepaald type emissie-arme stalvloer waar een paar jaar geleden veel van verwacht werd, in de praktijk veel minder goed bleek te werken. Zulke stalvloeren berusten op het principe, dat als je de urine en de poep van koeien van elkaar gescheiden houdt, er veel minder ammoniak ontstaat. Als die scheiding goed lukt, zou de veeteelt het doel van de helft minder stikstofuitstoot fluitend halen.

Nu is er de [Lely Sphere](#), een systeem met een emissie-arme stalvloer, een robotje - een soort automatische stofzuiger, net als bij u thuis - die poep verzamelt, en een gesloten installatie die de ammoniak die toch nog vrijkomt, en de poep en urine, omzet in nuttige meststoffen. De Lely Sphere is een jaar lang rigoureuus getest op vier heel verschillende boerderijen, en haalde gemiddeld een uitstootreductie van 77 %.

Stikstofevangelisten weten niet wat innovatie is

Dit systeem heeft daarom een zogeheten [RAV-registratie](#) (nummer A1.39) gekregen als de meest

D66 zegt vooruit te willen maar verklaart innovatie taboe

emissie-arme stalvloer van allemaal. De overheid zegt dus dat ze vertrouwen heeft in dit systeem, terwijl de door D66 aangestuurde regeringscoalitie dit ongezien afwijst, want 'innovatie werkt niet'. Ook Tjeerd de Groot roept dit aan elke talkshowtafel en in elk Tweede Kamerdebat. Dit sentiment wordt ook gretig uitgevent door andere belangengroepen die maar één weg vooruit willen zien: het uitkopen en liquideren van boerenbedrijven, en slechts dit jaar nog vrijwillig.

Blijkbaar snappen zij niet wat innovatie is: je probeert dingen, en faalt in het begin, waar je van leert, zodat je uiteindelijk iets maakt wat wel werkt. Het scheiden en verwerken van mest vergt bepaald geen super geavanceerde chemie en techniek, dus het is geen gewaagde veronderstelling, dat de Lely Sphere deze klus inderdaad aan kan. Misschien niet helemaal zo goed als in de pilot-fase, maar goed genoeg om tot een zeer forse uitstootreductie te komen.

Maar de stikstofevangelisten zijn als die mythische 17de-eeuwse kardinaal die weigerde door Galileo's telescoop naar de manen van Jupiter te kijken: ze weten alles al wat er te weten is, en slechts wie zich onderwerpt aan het evangelie en boete doet, zal niet geëxcommuniceerd worden.

*De **donateurs maken Wynia's Week**. U zorgt er als donateur voor dat ons onafhankelijke magazine twee keer per week en 104 keer per jaar kan verschijnen. Doneren kan op verschillende manieren, kijk [HIER](#). Hartelijk dank!*

*Begin maart verscheen van Arnout Jaspers het boek **De Stikstoffuik** (Uitgeverij Blauwburgwal). Dat is overal **te koop**, ook [in de winkel van Wynia's Week](#).*

D66 zegt vooruit te willen maar verklaart innovatie taboe

